

ریزش تورم اجاره‌بها در تابستان

نمودار تورم اجاره کاهشی و نزولی است، در تابستان سال گذشته نرخ رشد اجاره بها حدود ۴۳ درصد بود اما تابستان امسال این عدد کاهش پیدا کرد. به گزارش ایلنا، حبیب‌الله طاهر خانی، معاون مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی عنوان کرد: کاهش تورم اجاره‌بها تقریباً از ۶ ماه قبل شروع شد و الان به حدود ۳۴ درصد رسیده که نسبت به مدت زمان مشابه سال گذشته تا ۱۰ درصد ریزش داشته است. نکته حائز اهمیت این است که در عین حال در دوره گذشته، نرخ تورم اجاره از تورم عمومی بالاتر بود. اما در حال حاضر تورم اجاره‌بها از تورم عمومی پایین‌تر است و تمام این شواهد نشان می‌دهد، تعدیل در نرخ اجاره صورت می‌گیرد. او افزود: خروج اتباع و مهاجران در کاهش نرخ اجاره مناطق کم‌برخوردار اثر گذاشته و در مناطق پیرامونی تهران این کاهش اجاره‌بها کاملاً ملموس است و می‌توان گفت در مناطق پایین‌تر از منطقه و محدوده میدان انقلاب این کاهش نرخ اجاره در پی خروج مهاجران مشهود است.

الزام استفاده از سکوی ملی

«الزام ما استفاده از سکوی ملی است، با این حال اگر سازمانی بخواهد داده‌های خود را در فضای داخلی و تحت کنترل خودش نگهداری کند، امکان نصب پروفایل لوکال وجود دارد، به شرط آنکه زیرساخت‌های لازم فراهم شود.» به گزارش ایسنا، حسین افشین، معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس جمهور با بیان این مطلب، گفت: «در این صورت امنیت داده‌ها نیز تضمین خواهد شد. این موضوع در شورای عالی فضای مجازی بررسی و مسیر آن طی شده است. بنابراین حتی در شرایط قطع اینترنت نیز نیازی به اتصال بیرونی نیست و سامانه به‌طور کامل ایمن عمل خواهد کرد.» او افزود: «اینکه داده‌ها در لوکال ذخیره شوند یا در سرویس‌دهی ملی، بسته به محرمانگی اطلاعات است. اگر داده محرمانه باشد، می‌تواند در محیط داخلی ذخیره شود. سکوی ملی مجموعه‌ای از تول‌باکس‌ها، بازارگاه‌ها و استودیوهاست که در سندباکس‌های استاندارد تعریف شده و از نظر امنیتی و سلامت کاملاً ارزیابی شده است. به همین دلیل کاربران می‌توانند مطمئن باشند که استفاده از این بستر ایمن و استاندارد خواهد بود.»

تجارت ۵۴ میلیارد دلاری

تجارت خارجی ایران در نیمه اول امسال ۵۴ میلیارد و ۳۱۱ میلیون دلار بود و در این مدت ۲۵ میلیارد و ۹۴۴ میلیون دلار انواع کالای غیرنفتی صادر شد. به گزارش ایلنا، فرود عسگری، رئیس کل گمرک گفت: میزان وزنی کالاهای صادراتی در این مدت ۷۴ میلیون و ۹۹۷ هزار تن و میزان وزنی واردات ۱۸ میلیون و ۷۵۷ هزار تن بوده است. او با اشاره به آمار مقایسه‌ای تجارت خارجی ایران در ۶ ماهه اول سال جاری در مقایسه با مدت مشابه قبل، افزود: در این مدت صادرات غیرنفتی کشورمان به لحاظ وزن ۶ درصد افزایش داشته و از نظر ارزش تغییر محسوسی مشاهده نمی‌شود. در بخش واردات هم از نظر وزنی ۲ درصد افزایش داشتیم اما از حیث ارزش شاهد کاهش ۱۵ درصدی بوده‌ایم. آمارها نشان می‌دهد که ما در نیم‌سال اول سال جاری با بیش از ۱۰۰ کشور جهان تبادلات تجاری داشته‌ایم.

عکس: ایرنا

شوک اقتصاد از اخراج مهاجران

سیاست بازگرداندن اتباع افغانستانی، ظرفیت تولید را کاهش داد و انتظار می‌رود در ماه‌های آینده بر رشد اقتصاد اثرگذار باشد

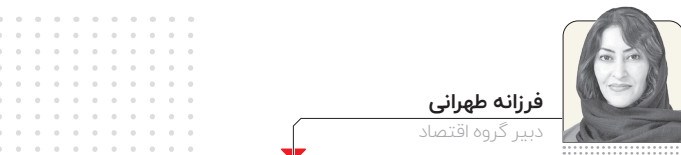
جمع زیادی از نیروی کار که در بدنه تولید ایران جا افتاده بودند، باعث شوک منفی به اقتصاد کشور شد. حذف ناگهانی نیروی کار مهاجر، ظرفیت تولید را کاهش داده، هزینه‌ها را بالا می‌برد و افت رشد اقتصادی را به دنبال خواهد داشت.

▼ **پنج موج مهاجرت و نحوه سیاستگذاری ایران**
حضور افغانستانی‌ها در ایران به دلیل بی‌ثباتی سیاسی، جنگ و بحران اقتصادی در افغانستان هر سال افزایش پیدا کرد. از کودتای کمونیستی ۱۹۷۸ و حمله شوروی تا جنگ‌های داخلی دهه ۱۹۹۰ و ظهور طالبان. با وجود اینکه مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران قبل از سال ۱۳۵۸ هم وجود داشت اما بعد از انقلاب، این مهاجرت‌ها به صورت گسترده‌تری ادامه پیدا کرد. نخستین موج مهاجرت عمده شهروندان افغانستانی به ایران در سال ۱۳۵۸ اتفاق افتاد. سپس در دوره جنگ ایران و عراق و ناتوانی اقتصادی و بوروکراتیک دولت برای کنترل مهاجرت یا ایجاد اردوگاه‌های مهاجرین این موج تداوم پیدا کرد.

دولت در سال ۱۳۶۰ برای نخستین بار اقدام به شناسایی اتباع افغانستان کرد و برای سرپرست خانوارهای افغانستانی مدرک شناسایی صادر کرد. در سال ۱۳۶۳ افراد فقط در صورت داشتن کارت سفید که به‌طور مجزا برای هر فرد صادر می‌شد مجاز به حضور و فعالیت بودند و هرگونه ارائه خدمات اجتماعی به داشتن این کارت منوط بود. در این کارت‌ها علاوه بر مشخصات فردی، محل اسکان فرد هم ثبت می‌شد و اگر مهاجران محل اقامت خود را بدون مجوز تغییر می‌دادند، از بسیاری از خدماتی که به‌طور قانونی از آن برخوردار بودند، محروم می‌شدند. اما بسیاری از مهاجران برای انطباق با شرایط ایران محل زندگی خود را مدام تغییر می‌دادند و در نتیجه مجبور به کار غیرقانونی در منطقه جدید می‌شدند.

در همان سال دولت بخشنامه‌ای ابلاغ کرد که بر اساس آن ۱۲ رده شغلی به عنوان مشاغل مجاز برای کارگران افغانستانی تعیین شد. دو سال بعد یعنی در سال ۱۳۶۵ چهارده رده شغلی دیگر هم به لیست مشاغل مجاز اضافه شد.

اما از اواخر دهه ۶۰ موجی از مخالفت‌ها با حضور افغانستانی‌ها در مجلس به راه افتاد. بیشتر مخالفان هم نماینده استان‌هایی بودند که تعداد بالایی از مهاجران در آنجا ساکن بودند. مخالف‌ها به تاثیر کارگران افغانستانی در اقتصاد و جایگزینی با نیروهای داخلی اعتراض داشتند. این مخالفت‌ها باعث شد در سال ۱۳۶۷ طرح جمع‌آوری و اسکان اتباع افغانستانی در اردوگاه‌ها در

فرزانه طهرانی

دبیر گروه اقتصاد

در موج اخراج مهاجران افغانستانی در ماه‌های گذشته، بنگاه‌های صنعتی کشور آسیب زیادی دیده و افت تولید در ماه‌های آینده برای این بنگاه‌ها به‌ویژه بنگاه‌های خرد و متوسط قابل پیش‌بینی است.

در ابتدای دهه ۹۰ مهاجران افغانستانی عمدتاً در بخش خدمات فعالیت می‌کردند اما به مرور حضور آنها در فعالیت‌های صنعتی بیشتر شد و به نیروی کار ماهر و فنی در این حوزه تبدیل شدند. نسبت کارگران افغانستانی شاغل در بخش‌های دیگر اقتصادی نیز رشد قابل اعتنايي داشته است؛ به‌طوری‌که بر اساس آمارهای محاسبه‌شده توسط مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، در سال ۱۴۰۲ در سه بخش پراهمیت اقتصادی یعنی کشاورزی هشت درصد از کارگران مهاجر دارای تابعیت از افغانستان بودند. در صنعت پوشاک و چرم و ساختمان نیز ۳۰ و ۲۳ درصد از کارگران افغانستانی بودند. این آمارها را به دلیل حضور مهاجران غیرمجاز در اقتصاد می‌توان تا دو برابر تخمین زد. بنابراین اخراج آنها از ایران بخش قابل توجهی از فعالیت‌های اقتصادی در ایران را با چالش جدی روبه‌رو می‌کند؛ به‌ویژه که این کارگران به‌طور یکنواخت در بین حلقه‌های تولید، توزیع نشدند و در رده‌های شغلی مشخصی متمرکز بودند. از آنجا که حذف آنها، یک حلقه مشخص از تولید را متوقف می‌کند، اختلال در کل زنجیره تولید اتفاق می‌افتد.

به‌طور نمونه در صنعت ساختمان نسبت کارگران متخصص به کارگران ساده افغانستانی تغییر قابل ملاحظه‌ای داشته است. کارگران ساختمانی افغانستانی در این سال‌ها فنی‌تر شدند. به همین دلیل حذف آنها از این صنعت، جایگزینی آنها با نیروهای داخلی را سخت‌تر کرده است.

نیروهای افغانستانی در طول سال‌ها، کمبود نیروی کار در بنگاه‌های کوچک و متوسط، به‌خصوص در بخش کشاورزی، ساختمان و خدمات را پر کرده و در بسیاری از مشاغلی که نیروی کار ایرانی کمتر به آن تمایل داشتند، حضور پیدا کرده و تولید را پیش برده‌اند. به تدریج هم از مشاغل ساده به حوزه‌های پیچیده‌تر و متنوع‌تر رفتند و برای بخشی از صنایع به مزیت رقابتی تبدیل شدند. تمایل کارفرما به استفاده از این نیروها عمدتاً به دلیل تفاوت دستمزد آنها با نیروی داخلی و پرداخت نکردن مزایا و بیمه و همچنین به‌کارگیری بدون قرارداد آنها بود. به همین دلیل اخراج

مجلس طرح شود اما این طرح به تصویب نهایي نرسید. در سال ۱۳۶۸ با خروج شوروی از افغانستان، درگیری‌های داخلی در این کشور بالا گرفت و موج دوم مهاجرت به ایران آغاز شد. در دهه ۷۰ از یک طرف شرایط داخلی افغانستان تغییر کرده بود و از طرف دیگر در ایران دوره بازسازی شروع شده بود. بنابراین دولت که در طرح سیاست‌های تعدیل ساختاری به دنبال کاهش هزینه‌ها و کاهش جمعیت بود، موضوع کنترل مهاجرین را در دستور کار قرار داد و در سال ۱۳۷۲ طرح «بازگشت آوارگان افغانستانی به موطن‌شان» در شورای امنیت تصویب شد و در سه فصل بهار، تابستان و پاییز آن سال ۶۰۰ هزار نفر از مهاجران به افغانستان بازگردانده شدند.

با این حال از سال ۱۳۷۳ با افزایش قدرت طالبان دوباره تصدات مهاجران افزایش پیدا کرد. از اینجا به بعد دولت سیاست حذف تدریجی خدمات و امکانات رفاهی، آموزشی و بهداشتی را در پیش گرفت تا مهاجران را به بازگشت ترغیب کند. این سیاست در گام نخست برای اتباعی که از سال ۱۳۷۱ به ایران آمده بودند اجرا شد. با این وجود افغانستان که بعد از سقوط دولت چپ‌گرای افغانستان، درگیر جنگ‌های داخلی بود، شرایط ناامنی داشت و هم‌زمان خشکسالی هم شرایط اقتصاد این کشور را نامساعدتر کرده بود. بنابراین موج سوم مهاجرت در اواسط دهه ۷۰ اتفاق افتاد. در این دوره دولت سعی کرد با پدیده پناهندگی و مهاجرت انطباق پیدا کند و به سمت تعادل نسبی پیش رود. این وضعیت تا اواسط دهه ۸۰ نیز ادامه پیدا کرد. در این دوره وضعیت گروه‌هایی از مهاجران در بازار کار ایران تثبیت شد. بدین ترتیب در سال ۱۳۸۵ اجرای طرح اخراج اتباع افغانستانی غیرقانونی متوقف شد اما سیاست‌های ساماندهی اتباع مثل کنترل تعداد پناهندگان و مهاجران از طریق کاهش جذابیت‌های زندگی در ایران دنبال می‌شد تا انگیزه‌ای برای بازگشت به افغانستان ایجاد شود. با این حال ارائه نکردن برخی خدمات به آنها، چالش‌هایی ایجاد کرده بود که نهایتاً در سال ۱۳۹۴ منجر به صدور دستور ثبت‌نام تمامی کودکان افغانستانی حتی کودکان مهاجر غیرقانونی در مدارس شد. از اوایل دهه ۸۰ به تدریج بازار کار ایران تغییر چهره داد و حضور اتباع را هرچند غیررسمی، به عنوان واقعیت پذیرفت. این ۱۰ سال موج چهارم مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران را شکل داد.

موج آخر ورود مهاجرت هم از تابستان ۱۴۰۰ آغاز شد. یعنی بعد از اینکه نیروهای آمریکایی از افغانستان خارج شدند، کابل سقوط کرد و طالبان رسماً قدرت را به دست گرفت. در این سال ورود گسترده مهاجران، شوک عرضه نیروی کار به بازار ایران وارد کرد و با جذب نیروهای